

2022 UKRAINIAN JOURNAL ЕКОНОМІСТ #9-12

ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ та ІДЕЇ, ДОСЛІДЖЕННЯ та ПРОГНОЗИ

EVENTS, PERSONS & IDEAS, RESEARCHES & FORECASTS

Якщо Росія припинить воювати, закінчиться війна, якщо Україна припинить воювати – закінчиться Україна...

Ентоні БЛІНКЕН

2022-го вересень-грудень

Для України та українців цей рік став трагічним через російську навалу, численні жертви серед захисників та цивільного населення, викрадення окупантами українських дітей, постійні ракетні та артилерійські обстріли, знищення та пошкодження житлових, соціальних та інфраструктурних об'єктів по усій території країни...

Але він також став роком небувалого єднання української нації, патріотичного підйому, воєнних перемог над колишньою «другою армією світу» і звільнення значної частини окупованих російською ордою територій, і таким увійде в українську історію.

Із побажаннями спільної перемоги для всіх українських громадян, які своїм спротивом агресору на фронті та в тилу наближають день, коли Україну буде остаточно звільнено від окупантів.

На економіку впливає все!

*З повагою і подякою до наших передплатників і читачів
головний редактор, к.е.н.,
заслужений економіст України,
академік Академії економічних наук
України Олексій Мірошниченко*

ЗМІСТ

У Світі	2
27-а Конференція учасників Рамкової конвенції ООН щодо зміни клімату (COP27, Шарм-ель-Шейх)	4
Протистояння в ООН продовжується (вересень-грудень 2022-го)	7
Підтримка триватиме «стільки, скільки буде потрібно» – зустрічі у форматі «Рамштайн» восени 2022-го	23
Європейське політичне співтовариство – новий формат співпраці країн Європи	25
ЄС продовжує допомогу	26
Індонезійський саміт G20: в центрі уваги війна в Україні	30
Країни G7 створили енергетичний «Рамштайн» для протидії російським атакам по об'єктах української інфраструктури	32
В Україні	34
Пошкоджений ракетами флагман кораблебудування залишається символом стійкості та незламності	37
Наукова дискусія	
Матеріали Всеукраїнських наукових економічних читань «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ» (НУК, 1-2 грудня 2021 р.):	40
- Економічна політика забезпечення сталого розвитку	40
- Управління сталим розвитком морського господарського комплексу	85
- Фінансові механізми сталого розвитку	98
- Цифровізація економіки в контексті сталого розвитку	113
- Цифрові технології в обліку, аналізі та аудиті	145

Ентоні Джон Блінкен (нар. 16 квітня 1962, Нью-Йорк, США) – американський політик, юрист та дипломат, представник Демократичної партії, заступник радника з питань національної безпеки (2013-2015), заступник держсекретаря США (2015-2017), з 26 січня 2021 р. – державний секретар США. По батьковій лінії є правнуком емігранта з України уродженця Переяслава, випускника Київського комерційного училища Меїра Блінкіна, який під псевдонімом Б.Меср був відомим у США єврейським письменником. Указом президента України Володимира Зеленського від 23 серпня 2022 р. нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого II ст. за значні особисті заслуги у зміцненні міждержавного співробітництва, підтримку державного суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий внесок у популяризацію Української держави у світі (ред.). На обкладинці – фото звільненого Херсона; горять цистерни з паливом після атаки по «Кримському мосту»; видатний французький актор Ален Делон підтримував Україну під час відеорозмови із президентом Володимиром Зеленським; COP27 в Єгипті; витоки газу після вибухів на газопроводі «Північний потік»; похорон британської королеви Єлизавети II (ред.)

облікові ризики витрат на маркетинг. *Сучасний маркетинг: стратегічне управління та інноваційний розвиток* : м-ли II міжнар. наук.-практ. конф. до 90-річчя заснування ХНТУСГ. – Харків, 2020. С. 53–56. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4688>.

5. Гавриленко Н. В., Грищенко О.В. Поста-

новка обліку на вітчизняних малих і середніх підприємствах: організаційно-управлінський аспект. *Development strategy of science and education* : Collection of scientific articles. Fidelite editions: Namur, Belgique, 2017. P. 179–182. URI: <http://eir.nuos.edu.ua/xmlui/handle/123456789/6302>.

УДК 330.341

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Петро Карась

В складних умовах війни в Україні вкрай важливим є забезпечення надійного та стабільного функціонування національної банківської і фінансової системи, максимальне забезпечення потреб оборони країни, безперебійне функціонування системи державних фінансів та об'єктів критичної інфраструктури. Глибока економічна та фінансова кризи, обумовлені війною росії проти України, являються суттєвими негативним чинником для вітчизняного фінансового сектору як сьогодні, так і в довготривалій перспективі. Але, все ж таки, банки успішно протистоять викликам війни завдяки значному запасу міцності, своєчасній реакції НБУ та здійсненій роботі над реформою сектору протягом останніх років.

Як свідчать дослідження вітчизняних та міжнародних експертних інститутів, втрати ВВП України у 2022 році внаслідок військової агресії РФ можуть становити від 30% до 50%. В абсолютних цифрах у цінах 2021 року це відповідало 1,6-2,7 трильйонів гривень (56-92 млрд доларів США) "невиробленої" продукції упродовж року. Окрім того, матеріальні збитки внаслідок масштабних руйнувань інфраструктурних та цивільних об'єктів оцінюють від 500 до 1000 млрд доларів США.

Слід відзначити, що спочатку 2022 року макроекономічна ситуація залишається непростю, коли темпи інфляції в березні зросли до 13,7% проти 10% за результатами січня. Кошти юридичних осіб у банківській системі за I квартал зменшилися на 10,9% за балансовими даними, з урахуванням девальвації обмінного курсу гривні на 16,9%. Бізнес зменшив залишки коштів у банківській системі майже на 75 млн грн та \$950 млн у валютному еквіваленті. З урахуванням втрат основних фондів, логістичних можливостей, експортно-імпортних потоків, очікувати приросту в обігових коштах бізнесу

Petro Karas, PhD (Economics), associate professor
Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Modern aspects of the financial sector of Ukraine

Modern aspects of the domestic financial sector in war conditions are studied. The trends in the functioning of the financial system were analyzed and directions for its strengthening were determined for the post-war development of the economy of Ukraine.

Key words: financial sector, banking system, financing, development

за цей період було не варто. Отже, повномасштабний напад росії на Україну та спровоковане ним зростання внутрішніх та зовнішніх ризиків для фінансового сектору України та економіки в цілому стали ключовим викликом функціонування вітчизняної економіки.

Проте, національна банківська система, навіть в нинішніх умовах воєнного стану, має достатній ресурс міцності для посилення своїх посередницьких функцій та розширення кредитної підтримки економіки, як важливого джерела покриття проблем фінансування малого і середнього бізнесу. Зокрема, ще у квітні поточного року ліквідність банківської системи (депозитні сертифікати + кореспондентські рахунки) досягла рекордних значень з початку воєнної агресії РФ і станом на кінець дня 15.04.2022 становила 227 млрд грн (+9,2 млрд грн за тиждень), в т.ч.: у депозитних сертифікатах НБУ – 170,1 млрд грн (+2,6 млрд грн за тиждень); на кореспондентських рахунках в НБУ – 56,7 млрд грн (+6,7 млрд грн за тиждень). Ще близько 50 млрд грн банківської ліквідності знаходиться у вигляді готівки в касах банків [3].

Серед факторів налагодженої роботи фінансового сектору слід відзначити зміни і у грошово-кредитній політиці НБУ. Так, нещодавно Рада Національного банку України затвердила важливий документ «Основні засади грошово-кредитної політики на період воєн-

ного стану», який відкриває не тільки нові можливості здійснення відповідних заходів НБУ, але і створює умови для формування відповідних умов для повоєнної відбудови. Національний банк вже здійснює гнучку адаптацію операційного дизайну грошово-кредитної (монетарної) політики та вживає необхідних антикризових заходів для підтримки належного рівня ліквідності банківської системи (у тому числі за потреби – частково через механізми банкового рефінансування) та посилення гнучкості банків в управлінні власною ліквідністю.

Варто відзначити, що процеси повоєнного відновлення фінансового сектору мають відбуватися і з врахуванням регіональних особливостей вітчизняної економіки. Вміле використання фінансових методів, інструментів, важелів, які є у системі організації, регулювання і планування фінансових відносин, являються важливою передумовою для досягнення інвестиційних цілей розвитку як країни в цілому, так і окремих її регіонів [2].

Одним із напрямів діяльності фінансового сектору слід відзначити розвиток державних програм підтримки кредитування, оскільки саме кредитування за державними програмами являється основним важелем фінансування бізнесу в умовах війни, що забезпечив понад половину приросту гривневого кредитного портфеля банків. В цьому напрямі розвиваються взаємовідносини Міністерства фінансів України із Фондом розвитку підприємництва щодо розвитку державних програм сприяння кредитуванню для подальшої підтримки вітчизняного малого і середнього бізнесу та належного вико-

нання зобов'язань перед банками з компенсації процентної ставки. Отже, банки кредитують і кредитуватимуть ті бізнеси, які мають шанси на успіх, або ті бізнеси, які підтримуватиме держава за допомогою своїх програм.

Можна констатувати, що фінансовий сектор України впорався із шоком початку повномасштабної війни, банки вже повертають рефінансування НБУ, спостерігається приплив коштів населення до банківської системи. Навіть банки в регіонах, де йдуть активні бойові дії, фінансові установи працюють більш безперебійно. Активізація фіскального та монетарного інструментарію, залучення міжнародного фінансування фондів з відбудови національної економіки виступають важливим завданням відновлення інвестиційних процесів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Проблеми і перспективи розвитку фінансової системи України: монографія / І. О. Школьник, Т. А. Васильєва, С. В. Леонов та ін. ; за ред. І. О. Школьник, І. І. Рекуненко. Суми: Сумський державний університет, 2017. 343 с.
2. Гришина Л.О., Карась П.М., Ільницький В.В. Фактори та умови формування фінансово-інвестиційного механізму розвитку регіону в умовах трансформації національної економіки. *Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку суб'єктів національного господарства* : монографія / за ред. Л.М. Савчук, А.В. Череп. Дніпро: Журфонд, 2019. С. 138-157.
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua>.

УДК 339.5

РОЛЬ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ У ФІНАНСОВІЙ ПІДТРИМЦІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК КРАЇН СВІТУ

Світлана Марущак, Людмила Желєзна

Економічна взаємодія країн на світовій арені протягом всієї її історії ніколи не була простою і однозначною. Кожна країна прагнула і буде прагнути зміцнити свої позиції і захищати свої національні інтереси.

У той же час, зростаюча взаємозалежність національних економік робить обов'язковим координацію зусиль для вирішення проблем, які мають глобальний характер. Так, Велика

Svitlana Marushchak, PhD (Economics), associate professor,
Lyudmila Zheliezna

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

The role of the International monetary fund in financial support of the national economies of the countries of the world

The functions of the IMF are defined and its role in the development and support of national economies is proven by examples.

Key words: International Monetary Fund, national economy, currency, crisis, money

С.Марущак – кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Л.Желєзна – магістрантка, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

© С.Марущак, Л.Желєзна, 2022

ЩОМІСЯЧНЕ НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Виходив з 1904 по 1914 рр.

Відновлено з 1997 року

(св-во КВ №2308 від 05.12.1996 р.)

ISSN 1810-3944

Ел. пошта: ukreconomist@ukr.net

Тимчасова редакція

Головний редактор О. Мірошниченко

Засновник та видавець Ю. Коваленко

(св-во КВ №24973-14913Р від 09.09.2021 р.)

Видання здійснено за сприяння

ГО «Інститут перспективних досліджень»

(св-во про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців та розповсюджувачів видавничої продукції ДК №4656 від 18.11.2013 р.)

Підп. до друку: 31.12.2022 р.

Замовл. №2022/6

Тираж 300 прим.

При підготовці номера використовувалася інформація та матеріали з загальнодоступних джерел, у т.ч.:

<https://www.president.gov.ua/>

<https://zakon.rada.gov.ua/>

<https://www.kmu.gov.ua/>

<https://www.rnbo.gov.ua/>

<https://www.me.gov.ua/>

<https://minagro.gov.ua/>

<https://www.mil.gov.ua/>

<https://minjust.gov.ua/>

<http://nrcu.gov.ua/>

<https://news.un.org>

https://european-union.europa.eu/index_en

<https://www.nato.int/cps/en/natohq/index.htm>

<https://uk.wikipedia.org>

<https://ru.wikipedia.org>

<https://www.golosameriki.com>

<https://www.dn.com>

<https://www.foxnews.com>

<https://www.eurointegration.com.ua>

<https://tsn.ua>

<http://nuos.edu.ua/>

ДО УВАГИ АВТОРІВ

Редакція журналу «Економіст» запрошує до авторської участі наукових співробітників, викладачів, аспірантів і докторантів, працівників підприємств, установ, господарських органів, представників ділових кіл. При розгляді пріоритет надається науковим публікаціям фундаментального та прикладного характеру, дискусійним матеріалам, а також опису успішних проектів розвитку підприємств і організацій вітчизняного бізнесу та територіальних громад.

Редакція не має можливості листуватися з приводу надісланих рукописів та повертати не замовлені матеріали, авторський гонорар не виплачується. Публікація наукових матеріалів здійснюється за умов мінімального авторського співфінансування завдяки благодійній та спонсорській допомозі.

До друку приймаються публікації в електронному вигляді: формат А4 (210x297 мм); шрифт Times New Roman (14 pt); міжрядковий інтервал – 1,5; верхнє, нижнє, лівє поля – 20 мм, правє – 10 мм.

Українською й англійською мовами подаються:

- назва статті,
- ім'я та прізвище автора (авторів), науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада та ін. дані;
- анотація (3-6 речень).

Публікація має містити такі елементи (окремо не виділяються): чітка постановка проблеми; стислі, але зрозуміло викладені результати інших дослідників; мета дослідження; логічно сформульовані виклад дослідження, основні думки та пропозиції; висновки про досягнуті результати та перспективи подальших досліджень; список використаних джерел.

Список використаних джерел формується у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис списку використаних джерел оформлюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».